

ДЕПАРТАМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

бульвар Шевченка, 185, м. Черкаси, 18000, тел./факс (0472) 37-34-14
e-mail: 40166011@ck.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 40166011

від _____ 20 _____ р. № _____ На № _____ від _____ р.

Черкаська обласна рада

Про стан виконання
Програми розвитку туризму
Черкаської області на 2021 – 2025 роки

На виконання рішення обласної ради від 19.02.2021 № 5-18/VIII
направляємо інформацію про стан виконання Програми розвитку туризму
Черкаської області на 2021 – 2025 роки, за 2021-2022 роки, згідно з додатком.

Додатки: на 38 арк. в 1 прим.

Директор

Роман КАРМАННИК

Лариса Павлова (096) 439 42 16

**Інформація про стан виконання заходів
Програми розвитку туризму Черкаської області на 2021 – 2025 роки, у 2021 році та 2022 році**

№ п/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Заходи і проекти Програми	Термін виконання заходу	Відповідальні виконавці	Стан виконання
1.	Створення туристичної навігації по Черкаській області	1. Здійснення аналізу наявної туристичної навігації, визначення переліку місць, де необхідне розташування знаків та вказівників, розробка концепції їх дизайну.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади, (за згодою), ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській області,, (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській області (за згодою), Громадська спілка	В області створено комісію обласної державної адміністрації з розвитку туристичної галузі, яка затверджена розпорядженням обласної державної адміністрації від 28.11.2012 № 352, зі змінами (далі - Комісія). В рамках діяльності Комісії розглядаються питання щодо створення туристичної навігації в регіоні. Протягом 2021 році відбулося 1 засідання Комісії, на якому розглядалися питання створення туристичної навігації, а саме визначення локацій для встановлення інформаційно туристичних пілонів, Смарт-таблиць та стел. Окрім того, в територіальних громадах області також здійснювалась робота щодо створення туристичної навігації, зокрема: В Уманській міській територіальній громаді у 2021 році розроблено та встановлено ознакування 11 об'єктів культурно-історичної спадщини біля Костелу Успіння Богородиці, Жіночої гімназії, Кінотеатра імені Черняхівського, Чоловічої гімназії, Готеля „Новоєвропейський“, Василіанського монастиря, Торгових рядів, Будинку Надії Суровцової, Єврейського кварталу, Національного дендрологічного парку „Софіївка“, Уманського гетто. У 2022 році засідання Комісії не проводилися у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022

				„Асоціація гостинності Черкащини„ (за згодою)	№ 64/2022 „Про введення воєнного стану в Україні“ затвердженого Законом України „Про затвердження Указу Президента України „Про введення воєнного стану в Україні“ від 24.02.2022 № 2102-IX (далі - воєнний стан).
		2. Виготовлення та встановлення дорожніх знаків, вказівників до туристичних локацій та на самих об'єктах Черкаської області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади, (за згодою), ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській області„ (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській області (за згодою), Громадська спілка „Асоціація	В обласному бюджеті на 2021-2022 рр. в рамках Програми кошти для виготовлення та встановлення дорожніх знаків, вказівників до туристичних локацій та на самих об'єктах не передбачалися. За інформацією громад: В Матусівській територіальній громаді протягом 2021-2022 рр. виготовлено та встановлено при в'їздах в селах громади інформаційні знаки-інсталяції „Я люблю Матусів“ та „Я люблю Станіславчик“. В Монастирищенській територіальній громаді встановлено 4 туристично-інформаційні знаки біля районного будинку культури (м.Монастирище), в парку Подоського (м.Монастирище), біля „Садиба Даховських“ (с.Леськове) та на алеї вікових лип (м.Монастирище). В Медведівській територіальній громаді в 2021 році встановлено знак при в'їзді в село Головківку - „Вас вітає село Головківка“.

				гостинності Черкащини,, (за згодою)	
		3. Виготовлення та встановлення інформаційних Смарт-таблиць, інформаційних пілонів та стел на туристичних локаціях та об'єктах Черкаської області з подальшою їх передачею на баланс територіальних громад.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	Відповідно до Розпорядження Черкаської обласної державної адміністрації від 28.07.2021 №401 та Рішення постійної комісії з питань соціально-економічного розвитку, бюджету та фінансів від 03.08.2021 №11/1 в рамках Програми розвитку туризму Черкаської області на 2021-2025 роки для виготовлення та встановлення інформаційних Смарт-таблиць, інформаційних пілонів та стел на туристичних локаціях та об'єктах Черкаської області було спрямовано 990 тис. грн. на „Інші субвенції з місцевого бюджету“. Завдяки субвенції на території області в 2021 році встановлено 44 Смарт-таблиці з QR-кодом, за яким можна завантажити голосову інформацію. Це – вказівники з інформаційною довідкою про об'єкт чи локацію, також є можливість використати шрифт Брайля. Крім того, встановлено 24 пілони з картами місцевості та інформацією про туристичні об'єкти, які можливо відвідати неподалік від місця знаходження: Навігація була встановлена в таких громадах: - м. Черкаси: 4 пілони в сквері „Юність“, парку „Долина Троянд“, парку „Перемога“, парку „Сосновий бір“; 7 Смарт-таблиць та стел біля Краєзнавчого музею, Річкового вокзалу, Зоопарку, Меморіального комплексу „Пагорб Слави“, Художнього музею, парку „Сосновий бір“, парку „Долина троянд“; - м. Канів: 3 пілони біля Шевченківського культурного центру, Шевченківського національного заповіднику, в Центрі міста;

					1 Смарт-таблиця та стела біля Канівського природного заповідника; - м. Кам'янка: 2 пілони біля Тясминського каньйону, парку Декабристів; 2 Смарт-таблиці та стели біля музею О. С. Пушкіна, П. І. Чайковського, Тясминського каньйону; - м. Умань: 4 пілони в парку „Софіївка“ - 2, біля Комплексу фонтанів „Перлина кохання“, Fantasy Park „Нова Софіївка“; 5 Смарт-таблиць і стел біля Уманського краєзнавчого музею, Василіанського монастиря, Fantasy Park „Нова Софіївка“, парку „Софіївка“ - 2; - Тальнівська територіальна громада: 2 пілони у м.Тальне та с.Легедзино; 2 Смарт-таблиці та стели біля Мисливського палацу графа Шувалова та заповідника „Трипільська культура“ у с.Легедзино; - с. Мошни: 1 пілон біля Спасо- Преображенської церкви; 2 Смарт-таблиці та стели біля Спасо-Преображенської церкви та біля Будинку лікаря; - Звенигородська територіальна громада: 2 пілони у м. Звенигородка, с.Моринці; 2 Смарт-таблиці та стели біля Хата, у якій народився Тарас Шевченко, с.Моринці та біля Батьківської хата В. Чорновола, с. Вільховець; - м. Корсунь-Шевченківський: 1 пілон, 1 Смарт-таблиця та стела біля Палацового комплексу Лопухіних-Демидових; - смт. Буки: 1 пілон та 1 Смарт-таблиця та стела в Буцькому каньйоні;
--	--	--	--	--	---

					- Бобрицька територіальна громада: 1 пілон біля 11 км. автодороги Фастів-Канів, на в'їзді в с.Бобриця; 1 Смарт-таблиця та стела Тростянецький прованс (лавандове поле); - с. Шевченкове: 1 Смарт-таблиця та стела в заповіднику Батьківщина Тараса Шевченка; - сmt. Стеблів: 1 Смарт-таблиця та стела біля музею І. С. Нечуя-Левицького; - сmt. Лисянка: 1 Смарт-таблиця та стела на території Пам'ятки природи „Тарасові Явори“; - с. Іваньки: 1 Смарт-таблиця та стела біля Парку „Олександрія“; - с. Стецівка: 1 Смарт-таблиця та стела біля Етнографічно-туристичного комплексу „Козацький хутір“; - сmt. Бабанка: 1 Смарт-таблиця та стела в Долині Святого Миколая; - с. Красенівка: 1 Смарт-таблиця та стела біля Красенівського краєзнавчого Музею ім. Івана Піддубного; - с. Васютинці: 1 Смарт-таблиця та стела у Васютинському дендропарку. Окрім того, Монастирищенська територіальна громада виготовила рекламну вітрину з туристичною картою та інформацією про туристичні об'єкти громади. Створено рекламні банери для презентації садиби Даховських (с.Леськове).
		4. Виготовлення та встановлення селфі	Протягом 2021-2025	Департамент регіонального	В 2021 та 2022 рр. в рамках заходів Програми не передбачалося кошти з обласного бюджету для

		рамок на туристичних локаціях Черкаської області.	років	розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини„ (за згодою)	виготовлення та встановлення селфі рамок на туристичних локаціях Черкаської області.
		5. Визначення та забезпечення першочергового ремонту під'їзних шляхів області, що ведуть до головних туристичних об'єктів та локацій.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади, (за згодою), ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській	Протягом 2021-2022 року, після завершення робіт з реконструкції, капітального та поточного середнього ремонту введено в експлуатацію 102,4 км доріг, які співпадають з під'їзними маршрутами до головних туристичних об'єктів Черкаської області. Обсяги профінансованих робіт склали - 2482178,7 тис. грн. (у тому числі 2021 рік - 1125079,3 тис. грн., 2022 рік - 1357099,4 тис. грн.).

				області,, (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській області (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	
2.	Промоція туристичних об'єктів та локацій Черкаської області	1. Створення ексклюзивних туристичних маршрутів, які допоможуть розкрити унікальність місця, як для туристів так і для мешканців регіону (орієнтовані на різний вік та уподобання, сформовані на короткі, одноденні тури та тури вихідного дня).	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	Під час Туристичного форуму в 2021 році було представлено модернізований туристичний мобільний додаток „Подорожуй Черкащиною“, розроблений спільно з ІТ-компанією Everlabs. В додатку реалізовано можливість обрати для себе один із туристичних маршрутів, подивитися короткий опис про туристичні об'єкти, тривалість маршруту, фотографії. За допомогою GPS додаток автоматично визначає місцезнаходження і показує найближчі туристичні об'єкти. Однією із особливостей додатку є робота offline. За інформацією територіальних громад, протягом 2021-2022 рр в регіоні створені такі туристичні маршрути: В Бужанській територіальній громаді, на громадських засадах, розроблено туристичний маршрут до Погибляцького Народного краєзнавчого музею, Кам'янобрідського та Яблунівського музеїв з вільним доступом туристів та жителів громади до туристичних об'єктів та локацій. Окрім того, розроблений графік роботи музеїв та визначено екскурсівників задля задоволення різновікових груп

				туристів та жителів громади. В Звенигородській територіальній громаді Звенигородський краєзнавчий музей ім. Т.Г. Шевченка розробив два туристичних маршрути: „Пам’ять – то серця бентежний неспокій“ та „Коли ми вмирали нам сурми не грали“. Туристичні маршрути присвячені героїці рідного краю у визвольних війнах українського народу, які чинили супротив поневолювачам, шляхом збройного протистояння. В Чорнобаївській територіальній громаді на території громади діють 2 туристичні маршрути: „Слідами великого Богатиря“ (Чорнобай – Богодухівка– Красенівка), куди входить відвідування Богодухівського краєзнавчого музею та сільської картинної галереї, Красенівського музею історії села імені Івана Піддубного, криниці Піддубного та „Серпанками легенькими, казками та легендами повито рідний край“ (Чорнобай – Велика Бурімка), з відвідуванням Великобурімського народного історико-краєзнавчого музею, Великобурімського парку, що є природно-заповідною зоною загальнодержавного значення та залишків конюшні та млина князів Кантакузіних-Сперанських. В Тальнівській міській територіальній громаді, Рішенням виконавчого комітету від 17.06.2021 № 177 було затверджено тематику екскурсій, 4 екскурсійних маршрутів та вартості екскурсій екскурсійного обслуговування по місту Тальне, що здійснюється Тальнівським музеєм історії Тальнівської міської ради, а саме: маршрут „Сім архітектурних чудес Тального“, „Сакральні споруди“, „Променад старим містом“, „Парк „Тальнівський“ - пам’ятка садово-паркового мистецтва“. В Шполянській об’єднаній територіальній
--	--	--	--	--

				громаді розроблено та діють 4 туристичні маршрути, які допомагають розкрити унікальність Шполянщини, як для туристів так і для мешканців регіону, а саме: „Дзвіниця Лебединського Свято Миколаївського монастиря“, „Палац Абази“, „Серце України“, „Екскурсія містом та його цікавим минулим“. В Золотоніській територіальній громаді по всіх селах громади розроблені та висвітлені в ЗМІ (газета „Златокрай“, офіційні сайти міста та сіл, сторінки Фейсбук, „Золотоноша інформаційна“) туристичні маршрути історичних та цікавих місць округу. На офіційному сайті виконавчого комітету Золотоніської міської ради http://zolo.gov.ua/ istorychni-pam-yatky-zolotonoshi/ в розділі „Розвиток туристичної галузі“ сформований підрозділ „План заходів на рік“ та „Перелік об’єктів“, де можна ознайомитись з переліком історичних пам’яток Золотоніської ТГ. В Уманській територіальній громаді у 2021 році створено та відкрито нові туристично привабливі локації та місця відпочинку, зокрема, в місті Умань: Гідропарк, Парк динозаврів „DINO SOFIA PARK“; екопарк „Хаші“. Також м. Умань взяло участь у туристичному спецпроекті „Місто за вікенд“ від Всеукраїнського туристичного порталу „IGoTo World“, для якого підготовлено необхідну інформацію для подорожі на 2-3 дні - це топові пам’ятки, корисні поради, must-do у місті, рекомендації щодо місць харчування і ночівлі, маршрути для самостійної подорожі тощо. Створено аудіогід культурно-туристичного маршруту „Спільна спадщина Умані“, до якого входять 11 об’єктів (з фото, текстами та аудіо про кожен з них). Аудіогід розміщено на спеціальному туристичному сервісі „Izi.travel“. У межах кампанії
--	--	--	--	--

				„Google для туризму“ оцифровано туристичні локації міста. Тепер Умань з її об'єктами є частиною віртуального туру Digital Cherkasy. А також Умань є учасником відкритого мапатону Digital Cherkasy. З метою популяризації туристичного потенціалу міста Умані та для організації культурного дозвілля уманчан і гостей міста протягом 2021-2022 рр. організовано та проведено низка заходів, зокрема: - до Дня всіх закоханих „З любові починається життя, вона усе найкраще починає!“ та туристичний квест до Дня закоханих; - онлайн-флешмоб „Умань у вишиванках“ до Всесвітнього дня вишиванки; - фінальний піт-стоп Міжнародного марафону ретро- автомобілів; - перформанс вуличних музик до Міжнародного дня захисту дітей „Літо зустрічаємо“; - концерт Одеського воєнного оркестру з нагоди Дня Конституції України; - театралізація до Дня державності. Також організовувалися такі квест-екскурсії: „Історії старовинних вулиць міста“, „Таємниці студмістечка“, „Ангели і демони“, квест-екскурсія містом до Дня міста, велоквест „Шалені педальки“. Екскурсії: „Таємничими підземеллями Василіанського монастиря“, „малим Єрусалимом“, „Таємниці будинку Фанштейна“ з майстер-класом з історії книгодрукування; „Історію творять люди“, „Історії великих жінок в маленькому місті“, „Історії уманського Хрещатика“, „Екскурсія однієї вулиці“, „Ти там, де твої думки“ тощо. Традиційно проходили й екскурсії до Днів європейської спадщини. Проведено низку безкоштовних майстер-класів та різних форм екскурсій, в тому числі новими туристичними
--	--	--	--	--

					маршрутами міста. Окрім того, з моменту приєднання до Уманської громади села Полянецького, в Уманській міській територіальній громаді з'явився туристичний об'єкт - „Лялькова хата“, який славиться як осередок зеленого туризму далеко за межами області. В Паланській територіальній громаді в травні 2021 року була прийнята стратегія розвитку освіти Паланської сільської територіальної громади на 2021-2024 роки, одним із пріоритетних завдань стратегії є розроблення туристичних маршрутів „Відпочинок одного дня“. До розробки різних видів туристичних маршрутів в громаді планується залучати вчителів географії та активних мешканців населених пунктів. В Канівській територіальній громаді у 2021 році КП „Агенція розвитку Канівської громади“ провели тестові екскурсії новими маршрутами для 260 осіб, реалізували прокат велосипедів, ініціювали створення вело-готелів на базі ГРК „Княжа Гора“ та КП „Авто-ріка“, розпочали розробку піших, велосипедних та автомобільних маршрутів, ініціювали створення кемпінгу на базі ГРК „Княжа Гора“. Було проведено 8 безкоштовних екскурсій на позашляховиках для дітей віком до 16 років. Розпочато, разом з місцевими жителями, створення осередку зеленого туризму в с.Михайлівка Канівської МТГ. Розпочато створення цікавих індивідуальних квест-маршрутів для туристів В Мошнівській територіальній громаді створений маршрут „Пам'ятки архітектури с.Мошни“, розроблено пішохідний маршрут Мошногірським кряжем, функціонує парк заміського відпочинку River Wood з готельно-ресторанним комплексом.
--	--	--	--	--	--

					В Смілянській територіальній громаді у м. Сміла розроблено еко-туристичний маршрут „Від Ірдинського болота до „Чорного озера“ та екскурсійні маршрути: „Історії та легенди Замкової гори“, „Тясмин– річка літописна“. В Степанецькій територіальній громаді створено 1 туристичний маршрут „Місця Сили Степанецької громади“ - https://stepanecka-gromada.gov.ua/news/1632741086/ В Монастирищенській територіальній громаді розроблено туристичні маршрути: „Пам’ятки садово-паркової культури“, „Тут ще трипільці сіяли жита“, „Монастирищина – земля козацька“, „Пам’ятки промислової архітектури, „Місцями бойової слави“, „Місцями підпільної та партизанської боротьби“. В Білозірській сільській територіальній громаді у 2021 році було відкрито туристичний маршрут лісовими стежками навколо Ірдинського болота. В Городищенській територіальній громаді розроблено 4 туристичні маршрути: №1 в межах Городищенської та Вільшанської територіальних громад „м. Городище – смт Вільшана – с. Зелена Діброва“; №2 в межах Городищенської та Мліївської територіальних громад „м. Городище – с. Мліїв – с. Старосілля“ ; №3: в межах Городищенської територіальної громади „м. Городище – с.Хлистунівка – смт Цвіткове“; № 4 „Пішохідна екскурсія містом Городище“. Ці туристичні напрямки є популярними серед жителів та гостей громади. Дані туристичні маршрути сполучені автобусним перевезенням.
--	--	--	--	--	--

					Екскурсійні маршрути пов'язують місця перебування визначних людей Городищини – Петра та Семена Гулаків-Артемівських, Тараса Шевченка, родини Симиренків, Івана Ле історію громади та промислові об'єкти (завод залізобетонних конструкцій, Хлистунівський гранітний кар'єр, єдине діюче паровозне депо на Правобережній Україні, де ремонтуються і зберігаються паровози). В Балаклеївській територіальній громаді протягом 2022 року проводилася робота здійснювалась в декількох напрямках, на розробку нових та вдосконалення існуючих туристично-екскурсійних маршрутів в напрямку національно-патріотичного виховання засобами туризму, навчально-методичну роботу з фахівцями галузі з метою підвищення якості обласного туристичного продукту та створення позитивного іміджу Черкащини. Розроблено 8 нових маршрутів: „Три кринички“, „Старий міст“, „Червона могила“, „Криничка“, „Криничка лісника“ с. Теклине; „Поселення Черняхівської культури“, „Урсулова ущелина“, „Синій камінь“ с.Мале Старосілля.
		2. Створення рекламно-презентаційних відеороликів.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка	В рамках Програми у 2021 році для створення рекламно-презентаційних відеороликів про місця сили Черкащини обласним бюджетом було передбачено 120 тис. грн, з них використано - 92 950 грн. За витрачені кошти створено 2 проморолики про туристичний потенціал Черкащини, а саме: „Сімейний відпочинок на вікенд“ та „Корпоративні вихідні“ - https://bit.ly/3nk4g1v Окрім того, за інформацією територіальних громад, промоційні ролики створено в таких громадах регіону, зокрема. В Уманській територіальній громаді у

				„Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	2021 році було виготовлено промоційні відеоролики - „Місто в серці України!“ - https://bit.ly/3nxuOfS, „Зимове містечко“- https://bit.ly/3TPn5WP. До 225 річниці парку „Софіївка“ BBC News Ukrainian виготовлено та презентовано відеоролик „Софіївка в Умані: там, де оживають міфи“. Переглянути відео за посиланням - https://bit.ly/3ZnUr0a В Смілянській територіальній громаді за сприяння Смілянського міського краєзнавчого музею створено рекламно-презентаційний відеоролик „Історія – це свідок часів. Смілянський краєзнавчий музей“,переглянути за посиланням - https://bit.ly/3zm7AMl В Монастирищенській територіальній громаді створено відеоролик „Монастирищина- козацький край“, „Слідами загадкових трипільців“, „Від коноплини до полотна“, „Кароліна Вітгенштейн- польська муза Ференца Ліста“, відеопрезентовано буклет „Старе Монастирище“ та проєкт календаря „Монастирище давнє і сучасне“ та відеопрезентацію туристичного маршруту „Монастирищина – земля козацька“. Переглянути відео за посиланням - https://bit.ly/3ZpWH6T В Мошнівській територіальній громаді створено відеоролик „Мошни-визначні місця“. Переглянути відео за посиланням - https://youtu.be/S_pJoJ_xKH8 В Балаклєївській територіальній громаді у 2022 році до Дня Балаклєївської громади було створено музично – презентаційне відео про мальовничі куточки громади, переглянути за посиланням - https://bit.ly/40Gy0nO
--	--	--	--	---	---

					В 2022 році кошти для створення рекламно-презентаційні відеоролики з обласного бюджету не передбачалося.
		3. Організація та проведення рекламних прес-турів для представників туристичних фірм та ЗМІ.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	В обласному бюджеті у 2021 році для проведення рекламних прес-турів для представників туристичних фірм та ЗМІ було передбачено 75 тис.грн, проте, зв'язку з карантинними обмеженнями захід було скасовано, а кошти повернуто до бюджету. В 2022 році кошти з обласного бюджету не передбачалися.
		4. Організація та проведення щорічних Туристичних форумів Черкащини.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	В обласному бюджеті у 2021 році для організації та проведення щорічного Туристичного форуму Черкащини було передбачено 180 тис.грн, використано 168 099,50 грн. Туристичний Форум Черкащини відбувся 23.07.2021 в Чигиринській територіальній громаді, село Суботів на території Замчища Б. Хмельницького (пам'ятка історії та археології місцевого значення). Під час Форуму було представлено модернізований туристичний мобільний додаток „Подорожуй Черкащиною“ та презентовано ідею щодо впровадження туристичної навігації регіону. У Форумі взяла участь голова Державного агентства з розвитку Туризму (далі-ДАРТ) Мар'яна Олеськів.

				згодою)	За результатами туристичного року в рамках премії у 2021 році Черкаська область була представлена в номінації Регіональний прорив року, Національний дендропарк „Софіївка“ в номінації „Найкращий природний парк“, Галину Никитюк в номінації „Туристичний гід“, Готельно-ресторанний комплекс „Forest Club Sherwood“ в номінації „Найкращий заміський комплекс“, Відділення інклюзивного соціально-реабілітаційного туризму УПСЗН Уманської міської ради в номінації „Доступний туризм. Гостинність без меж“, Місто Черкаси та Умань в номінації „Місто мого серця“. В 2022 році в обласному бюджеті для організації та проведення щорічного Туристичного форуму Черкащини було передбачено 170 тис. грн., проте, у зв'язку із воєнним станом на території України форум не було проведено. Відповідно до Рішення Черкаської обласної ради від 09.09.2022 №14-16/VIII кошти повернуто до обласного бюджету.
		5. Наповнення мережі якісними фотографіями з ключових локацій, об'єктів регіону та ідеями для відпочинку в області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності	Департаментом регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації (далі - Департамент) на постійній основі здійснюється наповнення фотографіями про туристичні об'єкти та локації області фейсбук сторінку „Черкащина туристична“ (https://cutt.ly/gtqeamC) та Інстаграм (https://cutt.ly/jtqedst). Окрім того, територіальними громадами області здійснюється адміністрування соціальних мереж та веб сайтів щодо наповнення фотографіями про туристичні об'єкти та локації області, зокрема. На сайті Тальнівської міської територіальної громади в рубриках „Фотогалерея“ та „Тальнівщина туристична“ розміщені фото ключових об'єктів

				Черкащини,, (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонально розвитку,, (за згодою)	громади. На сайті Золотоніської територіальної міської громади http://zolotonosha.ck.ua „Золотоноша як на долоні“ в розділі „Місто-Новини“ та на сайті http://zolo.co.ua „Золотоноша історична» пропонується підбірка фото-ретро-світлин міста 50 річної давнини. В Уманській територіальній громаді у 2021 році проведено модернізацію сайту „Умань туристична“, створено YouTube-канал „Умань туристична“. До повномасштабного вторгнення рф в Україну відбувалося постійне наповнення актуальною інформацією сайту, після 24 лютого 2022 року - лише сторінок у соціальних мережах „Фейсбук“ та „Інстаграм“. В Кам'янській територіальній громаді - за кошти гранту від Українського Культурного Фонду було створено сторінку https://kammuz.com.ua/galleries/ і протягом 2021-2022 рр. наповнено фотоматеріалами В Балаклеївській територіальній громаді працівниками Балаклеївського краєзнавчого музею проводилася активна робота з наповнення мережі якісними фотографіями з ключових локацій, туристичних маршрутів громади.
		6. Дизайн, виготовлення та розміщення на АЗС області інформаційних постерів про туристичні локації та об'єкти Черкаської області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	В 2021 році Департамент у співпраці із мережею АЗС „WOG“ було реалізовано проект „Заправся враженнями“. На 15 АЗС „WOG“ було розміщено інформаційні таблички про 19 туристичних магнітів. Ці магніти знаходяться не більше, ніж в годині їзди від АЗС. Для зручності користувачів на кожній інфо-таблиці зазначається відстань до об'єкта та QR-код з переходом на Google-карту для прокладання маршруту. Канівською територіальною громадою протягом 2021-2022 року КП „Агенція розвитку

					Канівської громади“ розроблено інформаційні стенди про туристичні локації Канівщини для розміщення в готелях, хостелах та АЗС на території Київської та Черкаської областей.
		7. Промоція водних туристичних маршрутів.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	Департаментом в рамках співпраці з Державним агентством розвитку туризму України, „Нібулон“, КП „Агенція розвитку Канівської громади“ в Канівській територіальній громаді у 2021 році було запущено пілотний проект - річкові маршрути „Київ-Канів“ та „Канів-Київ“. В рамках співпраці було створено повний пакет туристичних послуг для туристів, які прибували до Канева на судні „Восход“ компанії „Нібулон“. У зв'язку з воєнним станом в Україні у 2022 році річкові маршрути „Київ-Канів“ та „Канів-Київ“ не здійснювалися. В Чорнобаївській територіальній громаді розроблений водний маршрут по річці Ірклій селищем Чорнобай на катамаранах. В Кам'янській міській територіальній громаді діє туристична пропозиція з екскурсії на човнах протяжністю 4-5 км. вздовж Тясминського каньйону.
3.	Промоція бренду Черкаської області	1. Дизайн, виготовлення та придбання унікальної сувенірної продукції з елементами айдентики Черкащини.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка	В обласному бюджеті у 2021 році для придбання унікальної сувенірної продукції з елементами айдентики Черкащини було передбачено 190 тис. грн., з них використано 188 930,00 грн. У 2021 році Департаментом здійснено закупівлю сувенірної продукції з елементами айдентики: футболки, чашки, паперові пакети, туристичний буклет „Черкащина- місце сили“, блокноти з друком. Сувенірна продукція була використана з метою презентації туристичного потенціалу Черкащини під час Фестивалів, виставок, а також міжнародних делегацій до області та офіційних заходів за участі

				„Асоціація гостинності Черкащини„ (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонально розвитку„ (за згодою)	голови Черкаської облдержадміністрації та заступників голови. Окрім того, Департаментом було виготовлено: флаер „Подорожуй Черкащиною“ з метою поширення інформації про мобільний додаток; флаер 30 фестивалів „Manifest“; туристичну карту „Місце сили“ на українській та англійській мовах з нанесенням нових туристичних локацій; постери з нанесенням айдентики „Черкащина - місце сили“; пазли „Арт об'єкт: Серце України“; розроблено новий туристичний буклет „Черкащина- місце сили“ з оновленою інформацією про туристичні локації які можуть бути привабливі для потенційного туриста. За інформацією територіальних громад. В Монастирищенській територіальній громаді виготовлено буклети та магніти з презентаційними матеріалами. В Канівська територіальній громаді у 2021 році КП „Агенція розвитку Канівської громади“ провели конкурс „Канів – магніт твого серця“ та виготовили магніти. Магніти можна придбати в офісі Агенції. Також розробили та виготовили сувенірну продукцію. В Степанецькій територіальній громаді виготовлено 2000 штук Туристичної Мапи – Місця Сили Степанецької громади з елементами айдентики Черкащини. В Балаклеївській територіальній громаді до Дня громади було виготовлено 80 керамічних сувенірних медалей з елементами айдентики Черкащини. В 2022 році в обласному бюджеті для дизайну, виготовлення та придбання унікальної сувенірної продукції було передбачено 100 тис. грн., проте, у
--	--	--	--	---	--

					зв'язку із воєнним станом та відповідно до Рішення Черкаської обласної ради від 09.09.2022 №14-16/VIII кошти повернуто до обласного бюджету.
		2. Просування туристичного сайту області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	В рамках Програми у 2021 та 2022 кошти з обласного бюджету для розробки сайту та його просування не передбачалися. Департаментом здійснюється пошук розробників для сайту, проект буде реалізовано в наступному періоді. За інформацією територіальних громад. В Монастирищенській територіальній громаді створено сайт „Монастирищина туристична“ - https://montyrizm2.webnode.com.ua/
		3. Виготовлення та розміщення зовнішньої реклами з туристичною айденікою Черкаської області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, Управління комунікацій Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні	За інформацією територіальних громад області. В 2021-2022 рр. в Уманській територіальній громаді анонси про яскраві події в місті розміщуються на туристичних порталах країни „Від краю до краю“, „Україна туристична“, „Черкащина туристична“ тощо. До повномасштабного вторгнення буклети про туристичні об'єкти міста та його туристичний потенціал було розміщено в туристично-інформаційних центрах „Visit Ukraine“ в міжнародному аеропорту Бориспіль, залізничних вокзалах Києва, Херсона, Одеси та Запоріжжя. В 2022 році у співпраці з місцевим бізнесом Черкаська військова адміністрацією було реалізовано соціальний проект „Черкащина - місце сильних“. За результатами співпраці території області безкоштовно були розміщені інформаційні білборди з елементами айденіки, більш детально за посиланням - https://bit.ly/40IGMBG

				громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	
		4. Розробка та виготовлення щомісячного календаря туристичних подій області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	Протягом 2021 року та по лютий 2022 рік було виготовлено та розміщено 13 календарів туристичних подій області. З березня 2022 року у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану розміщення інформації про туристичні події в області було припинено. У 2021 році Тальнівською міською територіальною громадою розроблено Календар туристичних подій Тальнівщини, який розміщено на сайті громади у відповідній рубриці - https://bit.ly/3ZqZqgz
		5. Організація та проведення заходів щодо популяризації бренду області, зокрема сприяння в проведенні фестивалів у регіоні.	Протягом 2021-2025 років	Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент регіонального розвитку Черкаської	24.08.2021 в області було проведено масштабний фестиваль фестивалів „Manyfest“. Усі 30 фестивалів оформлені в брендованому стилі „Черкащина - місце сили“. Під час фестивалів було представлено туристичний потенціал області. За організацію масштабного дійства зафіксовано рекорд України в номінації „Найбільша кількість фестивалів протягом одного дня“. Окрім того, в громадах області проводяться різні фестивалі.

				обласної державної адміністрації, Управління культури та охорони культурної спадщини Черкаської обласної державної адміністрації, Управління комунікацій Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини„ (за згодою)	В Тальнівській територіальній громаді у 2021 році було проведено фестиваль вареників до Дня міста. У 2022 році було заплановано проведення фестивалю народної творчості та ремесел „Етно-fest“, який не відбувся у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні. В Шполянській територіальній громаді було проведено щорічний історико-просвітницький фестиваль „Товмацький курінь“. В Уманській територіальній громаді у 2021 році в місті Умань проходили як нові так і традиційні фестивалі: музичний фестиваль „Територія У“, гастрономічний фестиваль „STEAK WEEKEND“, фестиваль „HoliDay Fest“, І Всеукраїнський фестиваль-конкурс „Гонта фест“, молодіжний фестиваль „Мій дім - моя фортеця“, інші. У зв'язку із воєнним станом в Україну у 2022 році масові заходи (фестивали) у місті не проводилися. В Канівській територіальній громаді у 2021 році було проведено фестиваль крафтового пива з відвідуваністю не менш 6000 осіб. Також розпочато підготовку до створення (проведення) еко-фестивалю разом з ГРК „Княжа Гора“, організовано і проведено Канівський міжнародний кінофестиваль. В Монастирищенській територіальній громаді запроваджено і проведено фольклорне свято автентичного та народного співу „Маріїні скарби“, обласне свято народного та побутового танцю „Монастирищенські закаблуки“ В Бобрицькій територіальній громаді у 2021 році відбувся 5-й єдиний в Україні Етнофестиваль жартівливої та сороміцької пісні,
--	--	--	--	---	---

					заснований козаками Подніпров'я. Локація заходу – село Григорівка (на Канівщині), садиба козака з луку Олександра Кравченка. У фестивалі взяли участь чотирнадцять учасників – колективи та окремі аматори народного фольклору в стилі жартівливих та сороміцьких наспівів. Разом із пісенно-розважальними номерами, учасники та гості свята мали змогу покататися на конях, спробувати свої сили в карбуванні козацьких монет та мірошницький справі. Зйомки репортажу із заходу проводили телеканали „ICTV“ та „Україна“. В Кам'янській територіальній громаді у 2021 році було проведено перший танцювальний онлайн фестиваль „Кам'янка Сакура FEST“ та щорічний фестиваль „Kamianka Music Fest“. В Медведівській територіальній громаді проводились фестивалі в 2021 році в туристичних комплексах „Дикий Хутір“, „Крутий Заміс“.
		6. Проведення презентацій туристичного потенціалу Черкаської області за кордоном та в Україні, участь делегацій області в міжнародних заходах (спеціалізованих виставках, презентаціях та ін.)	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини“ (за	В обласному бюджеті на 2021 рік для проведення презентацій туристичного потенціалу Черкаської області за кордоном та в Україні, участь делегацій області в міжнародних заходах (спеціалізованих виставках, презентаціях та ін.) було передбачено 160 тис. грн, з них використано 152 762,40 грн. Департаментом в серпні 2021 року було взято участь у триденному Всеукраїнському фестивалі „Мандруй Україною“, що проходив у м.Київ. Під час фестивалю було представлено туристичний потенціал Черкаської області, проведено презентацію туристичних магнітів регіону, зокрема м.Умань. Презентовано реалізовані проекти - „Заправся враженням“ і модернізований мобільний додаток „Подорожуй Черкащиною“.

				згодою)	В жовтні 2021 року взято участь у дводенній 27-й Міжнародній виставці „UITM, 2021“ в м.Київ. Під час виставки презентовано туристичні магніти області та представлено туристичний потенціал на міжнародному рівні. Кошти, що передбачалися для презентації туристичного потенціалу були використані для оплати оренди виставкового стенду, проїзд, проживання та виготовлення презентаційних матеріалів, зокрема, було розроблено дизайн та виконано друк флаєрів мобільний додаток - „Подорожуй Черкащиною“, запрошуємо на Фестиваль-фестивалів „Manyfest“; дизайн та друк туристичних карт „Місце сили“ на українській та англійській мовах; постери „Туристичні магніти“ з нанесенням айдентики „Черкащина - місце сили“; пазли „Арт об’єкт: Серце України“ та інше. Окрім того, Уманська міська територіальна громада брала участь в таких заходах-презентаціях туристичного потенціалу: - Всеукраїнському фестивалі туристичних маршрутів та народних художніх промислів „Мандруй Україною“ (22-24 серпня 2021 року, м.Київ; - Львівському міжнародному форумі Індустрії туризму та гостинності – 2021, в рамках якого проходили XXII Міжнародна виставка „ТурЕКСПО“ XV Спеціалізованої виставки „Готельний та ресторанний бізнес“; - „Четвертий форум Центрів Туристичної Інформації: Відродження чи нова реальність?“; - онлайн-форумі „Горизонти спадщини“ (15 квітня 2021 року). - Участь у міжнародному форумі видавців BookForum у Львові, де відбулась презентація видання „Умань: (не)відомі історії“.
--	--	--	--	---------	---

					Канівська територіальна громада у 2021 році, зокрема КП „Агенція розвитку Канівської громади“ допомогли у зйомці програми про Канів проекту „Мандри країною“. Окрім того, Канівський туристичний інформаційний центр брав участь у чотирьох всеукраїнських онлайн- форумах від Державної агенції розвитку туризму та у спецпроекті IGOTOWORLD „Місто за вікенд“. В 2021 році делегації представників виконавчого комітету Смілянської міської ради взяла участь у святкових заходах міст-побратимів в м. Йонава (Литва) та м. Ковель під час яких подарували друковану поліграфічну продукцію з айденікою м. Сміла. В грудні 2021 року Черкащина, була представлена у номінаціях в рамках премії „Ukraine Tourism Awards 2021“ за результатами якої Умань потрапила у ТОП-3 найкращих природних парків України, нагороду отримав Національний дендропарк „Софіївка“. Окрім того, до фіналістів номінації „Найкращий заміський комплекс“ потрапив готельно-ресторанний комплекс „Forest Club Sherwood“. В номінації „Місто мого серця“, Умань посіла 7 місце серед 25 фіналістів. В обласному бюджеті на 2022 рік для проведення презентацій туристичного потенціалу Черкаської області за кордоном та в Україні, було передбачено 130 тис. грн., проте, у зв'язку із воєнним станом на території України заходи, які передбачалися в рамках фестивалю „Мандруй Україною“ та 28-ї Міжнародної виставки „UITM, 2022“ були скасовані, а кошти відповідно до Рішення Черкаської обласної ради від 09.09.2022 №14-16/VIII повернуто до обласного бюджету.
--	--	--	--	--	---

					За інформацією територіальних громад: Влітку 2022 року в рамках проекту „Громадськість за демократизацію“ в м.Умані, за участі голови Державного агентства розвитку туризму, міського голови, представників українських та міжнародних донорських організацій відбувся Форум „Уманщина – точки економічного зростання“, де розглядались питання розвитку громад в умовах війни, сильні сторони Уманщини та, зокрема, перспективи розвитку та інвестування агро-туристичної сфери. У листопаді 2022 року в Умані проходив Форум „ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УМАНЩИНИ 2.0“, присвячений економічному розвитку громад Уманського району під час війни. У 2022 році Національний дендропарк „Софіївка“ увійшов до „Європейського маршруту історичних садів“ Культурного маршруту Ради Європи. Мошнівська територіальна громада брала участь у міжнародних та всеукраїнських презентаціях туристичного потенціалу Черкаської області за кордоном та в Україні, зокрема: в форумі „Україна туризм 2022 р.“
		7. Створення муралів з елементами айдентики Черкащини.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка	В обласному бюджеті в рамках Програми у 2021 та 2022 рр. коштів для створення муралів не передбачалося.

				„Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонального розвитку,, (за згодою)	
		8. Виготовлення та встановлення знаків на в'їздах в Черкаську область з елементами айдентики Черкащини.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській області,, (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській	У 2021 році в обласному бюджеті для виготовлення та встановлення знаків на в'їзді в Черкаську область з елементами айдентики Черкащини було передбачено 800 тис. грн. на 4 в'їзні знаки, які планувалося встановити в Ладижинській, Жашківській, Корсунь-Шевченківській та Гельмязівській територіальних громадах. Відповідно до Рішення Черкаської обласної ради від 10.09.2021 №8-29/VIII призначення по спеціальному фонду в розмірі 800 тис. грн., що були передбачені для виготовлення та встановлення знаків на в'їздах в Черкаську область з елементами айдентики Черкащини були зняті. Смілянська міська територіальна громада у 2021 році здійснила поточний ремонт стели та вказівного знаку використавши фірмову айдентику (дівчина – Сміла). В'їзний знак встановлений при в'їзді до м.Сміла зі сторони м.Черкаси, м.Кам'янка, села Костянтинівка (Київська траса). В 2022 році кошти в обласному бюджеті для виготовлення та встановлення знаків на в'їзді в Черкаську область з елементами айдентики Черкащини не передбачалися.

				області (за згодою)	
		9. Підготовка та подання заявки для отримання патенту на логотип „Черкащина – місце сили“.	2021 рік	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації	У 2021 році в обласному бюджеті для підготовки та подання заявки для отримання патенту на логотип „Черкащина – місце сили“ передбачалося 10 тис.грн, з них використано 9 240,00 грн. В липні 2021 між Департаментом та Черкаською торгово-промисловою палатою заключено договір від 23.07.2021 №19-07 щодо підготовки та подання заявки для отримання патенту на логотип „Черкащина – місце сили“. Детальніше про стан реєстрації заявки на отримання патенту - https://sis.ukrpatent.org/uk/search/detail/1608440/
4.	Облаштування туристичних локацій	1. Будівництво та реставрація туристичних об'єктів і локацій області, зокрема: • Національний дендрологічний парк „Софіївка“ Національної академії наук України; • Державний історико-архітектурний заповідник „Стара Умань“; • Корсунь-Шевченківський державний історико-культурний заповідник; • Національний історико-культурний заповідник	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), національні та державні заповідники (за згодою), Громадська спілка	У 2021 році реалізовано масштабний проект - будівництво Арт-комплексу „Географічний центр – серце України“, який був створений до 30-річчя незалежності України. Арт-об'єкт розташований у географічному центрі України – селі Мар'янівці Звенигородського району Черкаської області. Поруч із арт-об'єктом також розміщений найбільший Державний прапор на Черкащині. Висота флагштока – 52 метри, розмір стягу – 9 на 13 метрів. У центрі майданчика — серце під склом. Монумент поєднав всі області України. Їх представили у формі 25 крил з автентичним місцевим орнаментом. Проект був реалізований за кошти меценатів. Відповідно рішення Шполянської міської ради ОТГ від 10.02.2022 р. № 21-12/IX, даний арт – об'єкт був прийнятий у комунальну власність Шполянської міської ради об'єднаної територіальної громади. з подальшою передачею на праві оперативного управління КП „Благоустрій“. З березня 2022 року був прийнятий комунальний працівник, який обслуговує територію.

	„Батьківщина Тараса Шевченка,,; ● Шевченківський національний заповідник; ● Національний історико-культурний заповідник „Чигирин,,; ● Канівський державний природний заповідник; ● Державний історико-культурний заповідник „Трахтемирів,,; ● Державний історико-культурний заповідник „Трипільська культура,,; ● Кам'янський державний історико-культурний заповідник; ● Мисливський палац графа Шувалова, м. Тальне; ● Палац Даховських, с. Леськове; ● Буцький каньйон, смт Буки; ● Проект „Маленький		„Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонального розвитку,, (за згодою), ДП „Служба місцевих автомобільних доріг у Черкаській області,, (за згодою), Служба автомобільних доріг у Черкаській області (за згодою)	За інформацією територіальних громад: В Уманській територіальній громаді в 2021 році розпочато будівництво ландшафтно-паркового комплексу „Умань. Дружба. Єрусалим“ в зоні зелених насаджень громадського користування вздовж русла річки Уманки, м. Умань Черкаської області. Наразі на 1 та 2 локації виконано звалювання дерев м'яких порід з корчуванням; зрізування чагарника і дрібнолісся; корчування пнів; вивезення сміття; влаштування тимчасової під'їзної дороги; розробка ґрунту; планування укосів та укріплення укосу матрацами „Рено“ з заповненням каменем; ретельне пошарове ущільнення ґрунту. В Смілянській територіальній громаді упродовж 2021-2022 років у міському парку культури та відпочинку проведено низку заходів з комплексного благоустрою території для комфортного відвідування та відпочинку відвідувачів, а саме: капітальний ремонт центрального фонтану з встановленням декоративного підсвічування, розчищення берегової лінії озер території нижньої частини парку, встановлення столів і лавок, комплексне озеленення верхньої частини парку, включаючи багаторічні та однорічні декоративні насадження, встановлення нових дитячих майданчиків та гойдалок, встановлення спортивного майданчику та мотузкового парку для занять фізичними вправами та активного відпочинку дітей та дорослих різного віку. Забезпечувалося утримання території відповідно до санітарних і технічних норм. Відповідно до Програми Президента України „Активні парки“ було придбано та облаштовано спортивну локацію та проводилися відповідні заходи для населення та гостей міста. В Монастирищенській територіальній громаді
--	--	--	--	---

		Єрусалим,, м. Умань: - реконструкція будинку культури м. Умань, в якому відкрити історичний музей; - будівництво ландшафтно-паркового комплексу „Умань. Дружба. Єрусалим,, в зоні зелених насаджень громадського користування вздовж русла річки Уманки, м. Умань Черкаської області,,; • інші об'єкти та локації області.			оновлено та облаштовано туристичний об'єкт - парк „Подоських“ в м.Монастирище. Розпочато роботу над реалізацією проекту „Проведення ремонтно-реставраційних робіт найдавнішої архітектурної споруди міста Монастирища – „Будинку для челяді гетьмана Тарновського (поч.XVIIIст.)“: виготовлено технічний план будівлі та замовлено план землевідведення. Реконструйовано міський сквер (облаштовано алеї, встановлено лавочки, облаштовано безкоштовні WI-FI зони на оновленій площі, в дитячому парку та міському сквері). Облаштовано дитячий парк „В гостях у казки“.
		2. Створення Арт-інсталяції на туристичних об'єктах та локаціях області.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент будівництва Черкаської обласної державної адміністрації.	В 2021 та 2022 році в обласному бюджеті кошти на створення Арт-інсталяцій на туристичних об'єктах та локаціях області не передбачалося. За інформацією територіальних громад. В Смілянській територіальній громаді у центральній частині міста Сміла встановлено Арт-інсталяцію „LOVE SMILA“.
5.	Розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж	1. Організація та проведення засідань робочих та експертних груп з розвитку туристичної галузі	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної	В області створено комісію обласної державної адміністрації з розвитку туристичної галузі, яка затверджена розпорядженням обласної державної адміністрації від 28.11.2012 № 352, зі змінами від 16.05.2016 № 228, від 04.11.2020 № 685, та від

		області.		адміністрації, Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою), Установа „Черкаська агенція регіонального розвитку,, (за згодою)	08.12.2022 № 536. Протягом 2021 року відбулося 1 засідання комісії обласної державної адміністрації з розвитку туристичної галузі в області, на якому розглядалося питання створення туристичної навігації, а саме визначення локацій для встановлення інформаційно туристичних пілонів, Смарт-таблиць та стел. Протягом 2022 року у зв'язку з воєнним станом засідань комісії обласної державної адміністрації з розвитку туристичної галузі в області не проводилися.
		2. Проведення аудиту та аналізу туристичного потенціалу регіону з урахуванням інклюзивної доступності.	Протягом 2021-2025 років	Департамент соціального захисту населення Черкаської обласної державної адміністрації, Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, АСОЦІАЦІЯ „ІНКЛЮЗИВНОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНО ГО- СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ“	За інформацією АСОЦІАЦІЇ „ІНКЛЮЗИВНОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО- СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ“. На даний час в умовах військового стану проведення аудиту та аналізу туристичного потенціалу регіону з урахуванням інклюзивної доступності не передбачається можливим у зв'язку з воєнним станом. Заходи щодо аудиту та аналізу туристичного потенціалу регіону з урахуванням інклюзивної доступності буде здійснюватися в наступних періодах.

				(за згодою)	
		3. Створення регіональної мережі туристичних кластерів у регіоні.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини“ (за згодою)	Протягом 2021 та лютого 2022 року Департаментом в рамках співпраці з ДАРТ розпочали роботу щодо створенням регіональної туристичної організації в області при Національній туристичній організації України (далі - НТО). НТО - це організація, яка має здійснювати консолідацію національної сфери туризму і гостинності, органів державної влади, місцевого самоврядування з метою сталого розвитку туризму в Україні і розвитку мережі Destination Management Organization. 05 грудня 2021 року представники Департаменту та ГО „Асоціація гостинності Черкащини“ взяли участь в регіональній туристичній конференції у м.Кропивницький зокрема, обговорили питання прийняття у другому читанні проекту Закону України „Про туризм“, створення Комісії із туризму при ДАРТ, що працюватиме над створенням регіональних туристичних організацій в регіонах, а також Національної туристичної організації України. У зв'язку з воєнними діями співпраця надалі не відбувалося. За інформацією територіальних громад області: В Уманській міській територіальній громаді у серпні 2022 року створено міську координаційну раду з питань розвитку туризму в Уманській міській територіальній громаді для сприяння розвитку туризму в громаді, забезпечення узгодженості дій у вирішенні проблемних питань, пов'язаних з реалізацією державної політики у туристичній сфері, становлення туризму як провідної галузі економіки Уманської міської територіальної громади та її розвитку. Одним із завдань координаційної ради

				визначено створення агротуристичного кластеру „Шляхами Трипільської Праматері“. Кластер об'єднує для співпраці громади Уманського та Звенигородського районів Черкаської області та деякі громади Вінницької області. Так, в листопаді 2022 року, Уманською, Тальнівською, Христинівською, Маньківською, Буцькою, Ладжинською, Студенянською громадами підписаний Меморандум про співпрацю та партнерство з метою реалізації на території Уманського та Звенигородського районів Черкаської області проекту „Агротуристичний кластер „Шляхами Трипільської Праматері“. З метою розвитку туристичної галузі в межах Христинівської міської територіальної громади, використання наявних ресурсів, природно-рекреаційного та історико-культурного потенціалу, а також в рамках реалізації проекту „Агротуристичний кластер „Шляхами. Трипільської Праматері“ рішенням сесії Христинівської міської ради від 20.12.2022 N18-36-VIII „Про затвердження Меморандуму про співпрацю та партнерство“ затверджено Меморандум про співпрацю від 29.11.2022 року між об'єднаними територіальними громадами Уманського та Звенигородського районів Черкаської області. Розпорядженням міського голови від 10.02.2023 №34 затверджено Положення та склад робочої групи з розробки, напрацювання та реалізації проекту „Агротуристичний кластер „Шляхами. Трипільської Праматері“ на території Христинівської міської територіальної громади, відповідно з яким робочою групою проводиться напрацювання матеріалів для належного процесу розробки, публічного обговорення, прийняття та наступного
--	--	--	--	---

					впровадження зазначеного проекту.
		4. Організація та проведення семінарів, тренінгів для представників туристичного бізнесу, фахівців районних державних адміністрацій, територіальних громад, комунальних закладів, установ, підприємств та інших організацій.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	В обласному бюджеті у 2021 було передбачено в рамках Програми 70 тис. грн. на організацію та проведення семінарів, тренінгів для представників туристичного бізнесу, фахівців районних державних адміністрацій, територіальних громад, комунальних закладів, установ, підприємств та інших організацій, проте, у зв'язку з карантинними обмеженнями захід було скасовано, а кошти повернуто до обласного бюджету. За інформацією територіальних громад області: В Паланській територіальній громаді у 2021 році: - 13-15 жовтня 2021 року, представник громади Галина Берташене взяла участь навчальній поїздки для обміну досвідом з розвитку сільського туризму в об'єднаних територіальних громадах в рамках проекту „Перспективи сталого розвитку сільських територій“, що реалізується за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ федеративної республіки Німеччини. - 25-28 жовтня 2021 року представники громади взяли участь у навчальному візиті в рамках програми „Успішні локальні громади“ на тему „Туризм заснований на принципах сталого розвитку“, м.Вінниця та Вінницька область. - у 2021 році Дзюба Наталія, власниця міні-готелю „Позитив“ с.Городецьке успішно завершила навчання німецької програми бізнес-стажувань від GIZ „Fit for partnership with germany“. - у 2022 році підготовлено анкету для участі в проекті формування мережі інформаційно-консультативних агротуристичних осередків в громадах (ікато) за результатами ГО „Спілка сприяння

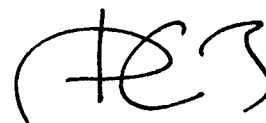
					розвитку сільського зеленого туризму в Україні“ та „U-lead з Європою“ відібрано для участі, але у зв'язку з воєнним станом проект був зупинений. - у 2022 році Паланська сільська рада взяла участь у проекті „Точки економічного зростання громад під час воєнного періоду“. Проведено тренінги 13-16 липня 2022 року. Результат участі: наміри про співпрацю та партнерство з метою реалізації на території Уманського та Звенигородського районів Черкаської області проекту „Агротуристичний кластер „Шляхами трипільської праматері“. В Уманській міській територіальній громаді, Громадська організація „Агенція регіонального розвитку Таврійського об'єднання територіальних громад“, яка на даний час знаходиться та здійснює свою діяльність в Уманській міській територіальній громаді, за підтримки Уманської міської ради та за участі працівників відділу економічного розвитку, транспорту та інвестицій Уманської міської ради, з липня проводяться семінари, тренінги, онлайн-зустрічі з міжнародними спеціалістами у сфері туризму для представників туристичного бізнесу, фахівців районних державних адміністрацій, територіальних громад, комунальних закладів, установ, підприємств та інших організацій. В Мошнівській територіальній громаді, Центром дитячої та юнацької творчості Мошнівської сільської ради у співпраці з музеєм Т.Г.Шевченка в Мошнах систематично проводяться тренінги для майбутніх працівників туристичного бізнесу – студентів Черкаського державного технологічного університету та Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. В 2021 році проведено
--	--	--	--	--	--

					семінар для екскурсоводів з міста Київ.
		5. Співпраця з навчальними закладами регіону щодо організації спільних заходів, ініціатив та проектів у сфері розвитку туристичної галузі регіону.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Черкаський державний технологічний університет (за згодою), Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (за згодою), Черкаський державний бізнес-коледж (за згодою), Приватний заклад вищої освіти „Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова,, (за згодою), Уманський державний педагогічний університет	За інформацією територіальних громад області: В Уманській територіальній громаді восени 2022 року разом із викладачами та студентами Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та Уманського національного університету садівництва проведено дослідження туристичної сфери Уманської міської територіальної громади в рамках створення агротуристичного кластеру „Шляхами Трипільської Праматері“. Наприкінці 2022 року проведено Конкурс авторських маршрутів Уманською міською територіальною громадою серед студентів вищих навчальних закладів громади. Завершальний етап та визначення переможців проходив на початку 2023 року. З нагоди Дня туризму взято участь у науково-практичному семінарі „Регіональний вектор розвитку індустрії гостинності: проблеми та перспективи“ в Інституті економіки та бізнес-освіти УДПУ та у зустріч зі студентами історичного факультету УДПУ щодо збереження та популяризації історико- культурної спадщини. В Медведівській територіальній громаді діє угода про співпрацю між Медведівською ТГ та Черкаським державним технологічним університетом. В Мошнівській територіальній громаді у рамках співпраці Центру дитячої та юнацької творчості громади з Черкаською районною радою та Черкаським державним технологічним університетом розроблено і частково облаштовано пішохідний туристичний маршрут по Мошногірському кряжу.

				імені Павла Тичини (за згодою)	
		6. Організація та проведення „Школи гідів місцями сили“	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	В обласному бюджеті у 2021 році на організацію та проведення „Школи гідів місцями сили“ в рамках Програми було передбачено 145 тис.грн, у зв'язку з карантинними обмеженнями захід було скасовано, кошти повернуто. За інформацію територіальних громад області. Канівська територіальна громада у 2021 році, зокрема КП „Агенція розвитку Канівської громади“ Провели чотиритижневий тренінг „Навчання екскурсоводів. Пізнай Канів, полюби та поділись любов'ю“ (спікер Олег Петриченко). В 2022 році в обласному бюджеті на організацію та проведення „Школи гідів місцями сили“ кошти не передбачалися.
		7. Створення регіональної мережі туристичних інформаційних центрів.	Протягом 2021-2025 років	Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), Громадська спілка „Асоціація гостинності Черкащини,, (за згодою)	За інформацією територіальних громад області: В Уманській територіальній громаді в 2022 році розпочато роботу по створенню туристично-інформаційного центру (далі - ТІЦ) в м. Умань, Черкаської області. У Канівській територіальній громаді у 2021 році відновили роботу ТІЦ у та облаштували приміщення.

		8. Розвиток інклюзивного туризму		Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, Департамент соціального захисту населення Черкаської обласної державної адміністрації, Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, територіальні громади (за згодою), АСОЦІАЦІЯ „ІНКЛЮЗИВНОГО РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО-СОЦІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ „ (за згодою)	На території області за кошти обласного бюджету у 2021 році в громадах встановлено 44 Смарт-таблиці, кожна з яких має шрифт Брайля та аудіогід. За інформацією територіальних громад області: В Уманській територіальній громаді у 2021 році в м.Умані встановлено туристичні пілони з аудіогідами біля 11 об'єктів (НДП „Софіївка“, костел Успіння Богородиці, торгові ряди, готель „Новоєвропейський“, Василіанський монастир, жіноча гімназія, чоловіча гімназія, кінотеатр імені Черняхівського, будинок Надії Суровцової, єврейський квартал, гетто), що робить їх доступними для людей з вадами зору. На Черкащині в рамках проекту „Культурно-рекреаційно-туристична Черкащина: інклюзивно-соціальна 3D-карта“ УДПУ імені Павла Тичини презентовано віртуальну подорож містом Умань - https://bit.ly/3lQs8cY.
--	--	----------------------------------	--	--	--

Директор Департаменту регіонального розвитку
Черкаської обласної державної адміністрації

Роман КАРМАННИК